

2. Олімпійський та професійний спорт

Володимир САЄНКО, Володимир КОПИЛОВ, Марина ГУРМАЖЕНКО

*Державний заклад „Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка”*

Інститут фізичного виховання і спорту

СТАНОВЛЕННЯ КІКБОКСИНГУ В СВІТІ ТА ДОСЯГНЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ СПОРТСМЕНІВ

Постановка проблеми. Кікбоксинг є одним із молодих видів спортивного єдиноборства. Завдяки своїй видовищності кікбоксинг набуває все більше і більше шанувальників як у всьому світі, так і в Україні. Але для повної уяви широкої спільноти та юних кікбоксерів про цей вид єдиноборств, треба проаналізувати його виникнення та розглянути історію розвитку світом і на Україні. Тому обрана тема дослідження є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасних публікаціях широко поширені історичні аспекти розвитку різних східних єдиноборств в світі і на Україні [1, 2, 6, 8-11, 13], бо вони більш популярні серед населення, починаючи з 90-х років ХХ сторіччя. Матеріали, що висвітлюють різноманітні аспекти у кікбоксингу зустрічаються теж часто [3-5, 7, 9, 12, 14, 15], але містять наукові дослідження серед них лише деякі [3, 9, 15], тому багато питань потребують саме фактичного вивчення. У цій статті робиться спроба розкриття становлення кікбоксингу в світі та досягнення українських спортсменів.

Мета дослідження. Дослідити та розкрити факти становлення кікбоксингу в світі та досягнення українських спортсменів.

Результати дослідження. Кікбоксинг – це вид спортивного єдиноборства, що поєднує в собі техніку роботи руками, узяту з боксу, і техніку роботи ногами зі східного єдиноборства карате. Удари руками й ногами дозволяється наносити тільки в голову та тулуб (вище за пояс), як і в боксі, а підсічки – з внутрішнього і зовнішнього боку стопи на рівні фута (спеціально м'якому взуттю без підосшви).

На початку 80-х років кікбоксинг виник у США, Західній Європі, а потім

у країнах Східної Європи. У СРСР кікбоксинг почав розвиватися з 1987 року, як рух ініціативних груп і самодіяльних секцій. В Україні – завдяки ентузіастам каратистові Андрію Чистову і боксерові Павлу Орлу. За їх ініціативою 1 вересня 1989 року на засновницькій конференції в м. Києві була утворена Всесоюзна рада з кікбоксингу (ВРК) і координаційний центр клубів і секцій кікбоксингу РРФСР, УРСР, БРСР, Латвійською РСР, що діяв на громадських засадах. Прийнято положення про співпрацю Ради з Держкомспортом СРСР. Під егідою Ради проведено перші командні змагання в листопаді 1989 року на Україні, в м. Запоріжжя.

У січні 1990 року ухвала Держкомспорту № 1\5 від 24.01.1990г. „Про визнання кікбоксингу, як виду спорту” підтверджує офіційний розвиток цього єдиноборства. У березні 1990 року в Олімпійському комітеті СРСР проходить засновницька конференція зі створення федерації кікбоксингу СРСР, головою якої обирається москвич Олег Зіборов. У липні 1990 року в Ужгороді відбувся I чемпіонат СРСР з кікбоксингу в розділі лайт і семі-контакт. У серпні 1990 року у Вінниці пройшов перший чемпіонат СРСР з кікбоксингу в розділі фулл-контакт і довільних сольних композиціях, а перший чемпіонат України проводився восени в спортивному комплексі Київського політехнічного інституту до фіналу, а фінальні поєдинки проводилися на полі стадіону „Динамо”. Кількість учасників складало 80 чоловік, але потім з кожним роком це число весь час зростало. На сучасних першостях серед юнаків і молоді збирається більше 1000 спортсменів, а на чемпіонатах України понад 600 чоловік.

З 1991 року українські, російські, білоруські і прибалтійські кікбоксери ставали призерами у Європі і світі. Але саме завдяки досягнень українських спортсменів у 1995 році Україна виборола право на проведення 10-го чемпіонату світу з кікбоксингу. Він відбувся у Палаці спорту м. Києва з рекордною на той час кількістю учасників – понад 30 країн та 475 спортсменів. Переможцем у суперважкій ваговій категорії став Віталій Кличко. У 1996 році чемпіонат Європи проводився вже в двох країнах, оскільки велику кількість

учасників в 5-ти розділах жодна країна прийняти була не в змозі. З тієї миті українські спортсмени не залишають лідируючої трійки за участю 30-40 держав.

У 1998 році Україна знову заявила про себе й запропонувала провести 13-й чемпіонат Європи, який і відбувся в Києві, де українці здобули 5 золотих, 9 срібних та 10 бронзових медалей. А на молодіжній першості світу в м. Лісабон (Португалія) в 1999 році національна збірна взяла участь двома командами, зайнявши перше місце серед команд-учасниць, завоювавши: 13 золотих, 10 срібних, 14 бронзових нагород. На чемпіонаті Європи 2000 року в Джесоло Лідо (Італія) і в Москві (Росія) збірна команда України завоювала 5 золотих, 6 срібних і 22 бронзових медалей.

За роки існування кікбоксингу в нашій країні підготовлено двох заслужених майстрів спорту України з кікбоксингу (Ігор Шевель (м. Суми) та Віталій Кличко (м. Київ)); 25 майстрів спорту України міжнародного класу; понад 100 майстрів спорту України; 10 заслужених тренерів України; 15 суддів міжнародної категорії; 20 суддів національної категорії.

Національна федерація кікбоксингу України співпрацює з найбільшими світовими асоціаціями та має своїх представників у: WKA, що включає 95 країн зі штаб-квартирою у Лондоні; WAKO, з приблизно тією ж кількістю країн зі штаб-квартирою перенесеною з 2000 року з Італії до Швейцарії; ISKA, з 78 кількістю країн зі штаб-квартирою у США; WPKA, з 70 країнами у своєму складі зі штаб-квартирою у Кассандрі (Греція).

Зазначені асоціації розвивають усі види кікбоксингу: фул-контакт, лайт-контакт, семі-контакт, лоу-кік, музичні композити, тайський бокс. А версія WPKA ще два види: боді-контакт та східний лоу-кік, з яких національна федерація кікбоксингу України розробила офіційні правила і провела перший чемпіонат України у 2001 році [2].

Структура змагань сучасного кікбоксингу має такі розділи: семі-контакт (кікбоксинг напівконтакту); фул-контакт (кікбоксинг повного контакту); лайт-контакт (кікбоксинг легкого контакту).

Кікбоксинг напівконтакту – найстарший вид кікбоксингу, який зовнішньо має багато спільного з карате та таеквондо. Техніка дозволяє тільки послаблений та контрольований контакт із суперником, особливо під час нанесення ударів у голову. Двобій проводиться під наглядом головного судді та двох бокових суддів. Після кожного попадання головний суддя робить перерву в двобої і дає оцінку здійснення прийому. При цьому удар кулаком або ногою у тулуб, а також кулаком у голову оцінюється в одне очко; за удар ногою в голову присуджується два очка; за удар ногою в голову, завданий у стрибку, – три очка. Зароблені очки демонструються на табло, розмішену на столі у головного судді. Напівконтактний двобій вимагає від спортсмена високої техніки, швидкості реакції проведення прийому. В цьому виді двобою на перший план виходить ігровий стиль поєдинку. Але оскільки двобій весь час переривається, то його учасники не мають можливості проведення єдиного плану двобою, тому тактична сторона поєдинку значно обмежена. До того ж спортсмени високого зросту виграють частіше, бо мають можливість завдавати удари у верхній рівень.

Кікбоксинг повного контакту. Поєдинок проходить на боксерському ринзі, як у класичному боксі, під керівництвом судді в ринзі та трьох бокових суддів, які ставлять оцінки на картках. Як і в аматорському боксі, двобій оцінюється за загальним підсумком, тобто виставляються оцінки не тільки за попадання та нокдауни, а й за ефективність ведення двобою, рівень підготовленості та дотримання правил. Дозволяється нанесення ударів повної сили. Під час перших змагань двобій зупиняли після кожного попадання та показували оцінку, проте дуже швидко таку практику відмінили. На сьогоднішній день двобій зупиняють тільки за причини порушення правил або нанесення поранення. Тому у цьому виді найбільше значення має тактика ведення двобою. Завдяки всебічним високим вимогам кікбоксинг повного контакту можна віднести до елітних бойових мистецтв.

Кікбоксинг легкого контакту. Цей вид є наймолодшим. Двобій та його оцінювання здійснюються аналогічно поєдинку повного контакту, проте удари

дозволяється завдавати не на повну силу. Через ці обмеження темп двобою вищий, ніж у фул-контакті. Зазначена форма поєдинку була вперше застосована наприкінці 70-х років ХХ століття у Гамбурзі. Оскільки при цьому вимагалась повна перебудова роботи спортсменів, тренерів та офіційних осіб, довелося тимчасово відступити через багаторазові випадки опору та відмови. Пізніше цей вид все ж таки знайшов своїх чисельних послідовників. Кікбоксинг легкого контакту поєднує в собі переваги обох попередніх видів, але при цьому має набагато менше недоліків [2].

Нині в Україні розвиваються нові види кікбоксингу: лоу-кік, музичні композиції та боді-контакт. Для цих видів розроблено окремі правила. Наприклад сутність сольних композицій (музичні форми). Вид кікбоксингу, в якому змагання проводяться під музику, включає три види. Композиції виконуються в „жорсткому” стилі, в „м’якому” стилі і з предметами, включаючи фрагменти традиційних комплексів формальних вправ східного єдиноборства. Композиції в „жорсткому” стилі відтворюють характерну пластику „бою з тінню” традиційного східного єдиноборства, такого, як карате-до, таеквондо та ін. Композиції в „м’якому” стилі базуються на техніці такого східного єдиноборства, як ушу. Композиції з предметами виконуються як „бій з тінню” з будь-якою холодною зброєю – мечем, ножем, палицею, нунчакой, серпом, булавою і т.д.

Висновки. Розкриття становлення кікбоксингу, як в світі, так і в нашій країні та різноманітність його видів надає детальну уяву широкому колу населення про сутність та переваги над іншими системами бойових єдиноборств. Знання наведених даних розкриває відмінності правил змагань та створює підґрунтя для свідомого обрання окремого виду згідно своїх фізіологічних можливостей та інтересів.

Перспективи подальших досліджень. Планується дослідження особливостей організації тренувального процесу з кікбоксингу у жінок різних вікових груп та спортивної кваліфікації.

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Алхасов Д. С.** Оптимальные соотношения основных разделов подготовки юных каратистов (на примере косики-каратэ) [Текст] / Д. С. Алхасов // Теория и практика физической культуры. – 2007. – № 1. – С. 44 – 46.
- 2. Гончаров С. М.** Тактика поединка в тхэквондо [Текст] / С. М. Гончаров, В. Г. Саенко // Актуальні проблеми фізичного виховання, спорту та валеології : Зб. наук. робіт I Всеукраїнської наук.-практ. конф. – Кременчук : КДПУ, 2008. – С. 83 – 89.
- 3. Иванов А. Л.** Кикбоксинг [Текст] : Учебник. – [2-е изд., дороб. и доп.] / А. Л. Иванов. – К. : АТ «Air Land» : Вид.-торг. фірма «Перун» : Вид.-торг. центр «Книга-сервис», 1995. – 309 с.
- 4. Калмыков Е. В.** Кафедра теории и методики бокса и кикбоксинга РГУФК [Текст] / Е. В. Калмыков // Отечественная школа бокса. Материалы торжественного заседания ученого Совета РГУФК, посвященного 100-летию со дня рождения профессора Градополова Константина Васильевича. – М. : РГУФК, 2004. – С. 17 – 21.
- 5. Кикбоксинг** : Чемпионат мира, Украина, Киев, нояб. 25-28.1995 [Текст]. – К. : [Б. в.], 1995. – 20 с.
- 6. Лейкин С. Ф.** Педагогические функции ушу в системе спортивно-боевых единоборств России [Текст] / С. Ф. Лейкин : Автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 // С.-Петербур. гос. акад. физ. культуры им. П. Ф. Лесгафта. – СПб., 1998. – 24 с.
- 7. Орел П. А.** Кикбоксинг в Украине [Текст] / П. А. Орел. – К., 2000. – 216 с.
- 8. Радиевский Е. А.** Джиу-джитсу. Боевое искусство самураїв [Текст] / Е. А. Радиевский. – Мн. : Современное слово, 2003. – 416 с.
- 9. Садовский Е.** Теоретико-методические основы тренировки и контроля координационных способностей в восточных единоборствах : (на примере таэквондо и кикбоксинга) [Текст] / Е. Садовский : Автореф. дис. на соиск. учен. степ. д-ра пед. наук : 13.00.04 // Всерос. науч.-исслед. ин-т физ. культуры и спорта. – М., 2000. – 39 с.
- 10. Саенко В. Г.** Доцільність введення східних единоборств як навчальної дисципліни [Текст] / В. Г. Саенко // Актуальні проблеми фізичного виховання в Україні : Зб. наук. тр. Регіон. наук.-практ. конф. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2009. – С. 221 – 228.
- 11. Саенко В. Г.**

Система киокушинкай каратэ : основы научного познания спортивного мастерства, воинского ремесла, воинского искусства [Текст] : Монография / В. Г. Саенко // Украинская ассоциация киокушинкай каратэ. – Луганск : СПД Резников В. С., 2010. – 300 с. **12. Сон Э. Н.** Знакомьтесь – кикбоксинг [Текст] / Э. Н. Сон // Боевое искусство планеты. – М. : Центр «Здоровье народа». – 1993. – № 2. – С. 72 – 76. **13. Ширококов Б. А.** Методика физической подготовки юных борцов-каратистов на этапе углублённой тренировки : Автореф. дис. ... канд. пед. наук (13.00.04) [Текст] / Ширококов Б. А. // Моск. юрид. ин-т. – М., 1997. – 25 с. **14. Щитов В. К.** Современный кикбоксинг [Текст] / В. К. Щитов. – М. : ФАИР-Пресс, 2004. – 544 с. **15. Яремко М. О.** Вдосконалення швидкісно-силових якостей в ударних прийомах кикбоксерів на етапі попередньої базової підготовки [Текст] / М. О. Яремко : Автореф. дис... канд. наук. з фіз. вих. і спорту. – Л., 2001. – 18 с.